

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчальної та виховної роботи
Львівського державного університету
фізичної культури ім. І.Боберського

_____ **Ф.В. Музика**

“ _____ ” _____ 2019р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Львівського державного
університету фізичної культури ім.
І.Боберського

_____ **Є.Н. Приступа**

“ _____ ” _____ 2019р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ВИЩОЇ ОСВІТИ

«БАКАЛАВР»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	014 Середня освіта
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	014.11 Середня освіта «Фізична культура»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ	бакалавр
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	бакалавр освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»)

ЛЬВІВ-2019

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	014 Середня освіта
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	014.11 Середня освіта «Фізична культура»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший
СТУПІНЬ	бакалавр
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	бакалавр освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»

СХВАЛЕНО

Вченою радою Львівського державного
університету фізичної культури ім.
І.Боберського
протокол № _____
від « _____ » _____ 2019р.
Вчений секретар _____ Л.О. Свищ

РОЗРОБЛЕНО І РЕКОМЕНДОВАНО

Робочою групою кафедри теорії і
методики фізичної культури
ЛДУФК

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми) _____ І.Р. Боднар
« _____ » _____ 2019р.

Освітня програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу та погодження із Львівським державним університетом фізичної культури ім. І.Боберського..

ЗМІСТ

I – Передмова.....	4
II – Загальна характеристика.....	8
III – Обсяг, структура та зміст освітньої програми.....	10
IV – Перелік компетентностей випускника.....	13
V – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.....	15
VI – Форми атестації здобувачів вищої освіти.....	17
VII – Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.....	19
VIII – Вимоги професійних стандартів.....	19
IX – Пояснювальна записка до освітньої програми.....	20
X – Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма..	25

I. ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

робочою групою кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури ім. І.Боберського, «_____» _____ 201 р., протокол № ____

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Львівського державного університету фізичної культури ім. І.Боберського від «_____» _____ 201 р. протокол № _____

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4. РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

Боднар Іванна Романівна – завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури ЛДУФК, доцент, доктор наук з фізичного виховання та спорту.

Лапичак Ігор Євгенович – доцент кафедри теорії і методики фізичної культури, доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Соловей Алла Валеріївна – доцент кафедри теорії і методики фізичної культури, доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Реформування системи вищої освіти в Україні, вдосконалення нормативної бази, запровадження нового переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, вимагає розробки освітніх програм та навчальних планів на основі переходу до студентоцентрового компетентнісного підходу в навчанні, згідно з сучасними вимогами щодо конкурентоспроможності випускників, відповідності їх підготовленості потребам ринку праці. Для створення освітньої програми використовувались такі положення Закону України «Про вищу освіту»:

Стаття 1 п. 1.13 – компетентність визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

Стаття 1, п. 1.17 – освітня програма (освітньо-професійна, освітньо-наукова) – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

Стаття 1 п. 1.19 – результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Стаття 5, п.1 – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов’язків за обраною спеціальністю.

Стаття 10, п. 3 – стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

- перелік компетентностей випускника;

- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей);

- форми атестації здобувачів вищої освіти;

- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

На підставі цих положень освітня програма випускника вищого навчального закладу є нормативним документом Львівського державного університету фізичної культури ім. І. Боберського, у якому узагальнюється система освітніх компонентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в межах спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура), і визначає:

- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення;
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти;
- очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач першого ступеня вищої освіти.

Освітньою програмою ЛДУФК першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) реалізовано компетентністний підхід до проектування вищої освіти шляхом співставлення зовнішніх цілей вищої освіти зі змістом навчальних дисциплін, виробничих практик та індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти.

Мета освітньої програми – формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові та складні непередбачувані завдання і проблеми комплексного характеру в галузі фізичної культури і спорту та бути конкурентоспроможним на ринку праці.

Цілі освітньої програми:

1. Забезпечення умов усебічного розвитку осіб, які навчаються та надання послуг із підготовки висококваліфікованих фахівців для потреб суспільства і держави.

2. Підготовка кадрів педагогічного профілю для освітніх організацій, а також органів управління освітою, фізичною культурою і спортом, здатних здійснювати самостійну науково-дослідну і викладацьку діяльність в галузі фізичної культури і спорту.

3. Набуття спеціалізованих знань на рівні новітніх досягнень фізичної культури, які є основою для оригінального мислення й інноваційної діяльності, зокрема в контексті навчальної, навчально-методичної, науково-дослідної та викладацької роботи, у вирішенні й прогнозуванні результатів спеціалізованих завдань і практичних проблем у галузі фізичної культури, спорту та освіти.

Орієнтація освітньої програми – реалізація змісту програми спрямована на підготовку конкурентоспроможного фахівця, який володіє сучасними освітніми й інформаційними технологіями в галузі фізичної культури, спорту і педагогіки, здатного до творчої науково-дослідної і викладацької діяльності, безперервної самоосвіти та самовдосконалення.

Освітня програма передбачає забезпечення індивідуальної траєкторії фахової підготовки конкурентоспроможного фахівця фізичної культури, що дозволяє сформуванню його загальні та професійні компетентності з урахуванням сучасних тенденції розвитку педагогіки, психології, фізичної культури та спорту.

Освітня програма використовується під час:

- проведення ліцензійної експертизи на провадження освітньої діяльності за рівнем вищої освіти «бакалавр» 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю;

- розроблення навчального плану, програм навчальних дисципліні і практик;

- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів вищої освіти.

Дотримання вимог освітньої програми повинне забезпечити підготовку фахівця, повністю здатного до роботи за одним або кількома з видів і найменувань професійної діяльності за Національним класифікатором України «Класифікація професій ДК 003:2010 затвердженим наказом Держспоживстандарту України 28.07.2010 р. №327.

Освітня програма ЛДУФК першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) має чітку структуру та зміст, що є актуальним для абітурієнтів, здобувачів вищої освіти, викладачів, роботодавців та інших стейкхолдерів.

У цій освітній програмі є посилення на такі нормативно-правові документи:

– Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (із змінами №498-VIII від 02.06.2015 р.);

– Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікація професій», затверджений наказом Держспоживстандарту України 28.07.2010 р. №327.

– Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджений Постановою КМУ від 29.04.2015 р. №266;

– Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187.

– Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році N 1/9-126, 13.03.2015, Лист, Міністерство освіти і науки України.

В освітній програмі використовуються такі скорочення:

ЗК – загальні компетентність

СК – спеціальна компетентність

ЗР – загальні результати навчання

СР – спеціальні результати навчання

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціалізація	014.11 Середня освіта «Фізична культура»
Обмеження щодо форм навчання	Очна (денна); заочна (дистанційна)
Освітня кваліфікація	Бакалавр фізичного виховання, вчитель фізичної культури, тренер-викладач з виду спорту
Професійна(і) кваліфікація(ї) (тільки для регульованих професій)	<p>Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді. Основні посади:</p> <p>1) Згідно класифікатора професій (ДК 003:2010): 232 Викладачі середніх навчальних закладів 234 Вчителі спеціалізованих навчальних закладів; 235 Інші професіонали в галузі навчання; 334 Інші фахівці в галузі освіти 3475 Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени</p> <p>2) Згідно класифікатора International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): 233 Secondary Education Teachers; 235 Other Teaching Professionals; 342 Sports and Fitness Workers</p>
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр фізичного виховання, вчитель фізичної культури, тренер-викладач з виду спорту
Опис предметної області	Зміст предметної області складають поняття, концепції, принципи та практичні вміння та навички, які формують загальні і спеціальні компетентності фахівця в галузі освіти за предметною спеціалізацією «фізична культура».
Академічні права випускників	Продовження навчання за освітніми програмами другого (магістерського) рівня
Працевлаштування випускників (для регульованих професій - обов'язково)	Вчитель фізичної культури загальноосвітнього навчального закладу, викладач з фізичної культури професійно-технічного навчального закладу, методист з фізичної культури, інструктор з фізичного виховання дошкільного навчального закладу, керівник гуртка (секції) з виду спорту, тренер-викладач з виду спорту дитячо-юнацької спортивної школи, інструктор-методист з фізичної культури, методист з фізичної культури міського (районного, обласного) відділу освіти, керівник фізичного

	виховання, інструктор-методист з виробничої гімнастики, фахівець із організації дозвілля, інструктор-методист з фітнесу, інструктор-методист тренажерного комплексу (залу), інструктор з оздоровчого туризму, фахівець з рекреації,
--	---

Вимоги до професійного відбору абітурієнтів

На навчання для здобуття першого рівня вищої освіти приймаються особи з повною загальною середньою освітою за результатами зовнішнього незалежного оцінювання. На навчання для здобуття першого рівня вищої освіти («бакалавр») Львівський державний університет приймає на другий або третій курс (третій або четвертий курс заочної форми навчання) з нормативним терміном навчання осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста (пройшли початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти – молодший бакалавр). Прийом на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) для здобуття рівня вищої освіти бакалавра здійснюється за результатами фахових вступних випробувань. Особа може вступити до ЛДУФК для здобуття рівня вищої освіти бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (початкового рівня вищої освіти – молодшого бакалавра), здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткового вступного випробування з урахуванням середнього бала диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра).

Для успішного засвоєння освітньої програми рівня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) абітурієнти повинні мати достатній рівень фізичної підготовленості та спортивних навичок. До Львівського державного університету фізичної культури зараховуються особи, яким не протипоказане навчання за обраною спеціальністю і немає протипоказів за станом здоров'я до фізичних навантажень.

III. ОБСЯГ, СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Обсяг освітньої програми підготовки бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією «Фізична культура») на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС з терміном навчання за денною формою – 4 роки, за заочною формою – 5 років

Термін навчання за денною формою (навчальних років)	Загальний обсяг (годин/кредитів ЄКТС)	Обсяг загальної підготовки (32,5%) (годин/кредитів ЄКТС)	Обсяг професійної підготовки (67,5%) (годин/кредитів ЄКТС)
4	7200/240	2340/78	4860/162

Загальний обсяг освітньої програми включає всі види навчальної діяльності бакалавра (лекції, семінарські, практичні та лабораторні заняття, практику, індивідуальні завдання, курсові проекти, самостійну роботу студентів, контрольні заходи).

Освітня програма складається з дисциплін, які розділені по циклах, зокрема загальної та професійної підготовки, які в свою чергу включають нормативні дисципліни та дисципліни вільного вибору студента.

Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін і практик та розподіл блоків змістових модулів у них.

Освітня програма включає такі цикли дисциплін: цикл загальної підготовки, цикл професійної підготовки.

Дисципліни циклу загальної підготовки формують світоглядні, психолого-педагогічні, соціально-виробничі та соціально-комунікативні компетентності бакалаврів.

Дисципліни циклу професійної підготовки формують фахові компетентності та забезпечують бакалавру професійну кваліфікацію. Цикл за переліком та обсягом дисциплін стандартизовано за спеціальністю відповідно до галузевих вимог, регіональних потреб та запитів роботодавців.

В освітній програмі застосовуються позначення та скорочення назв циклів підготовки, до яких віднесено навчальні дисципліни, зокрема:

ЗП – цикл загальної підготовки;

ПП – цикл професійної підготовки

Перелік навчальних дисциплін та кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї освітньої програми представлено в таблиці.

Перелік навчальних дисциплін освітньої програми за циклами підготовки

Назва навчальної дисципліни		Загальний обсяг	
		годин	кредитів ЄКТС
1		2	3
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
ЗП 1	Історія України та історія української культури	180	6,0
ЗП 2	Українська мова професійного спілкування з основами риторики	90	3,0
ЗП 3	Іноземна мова	270	9,0
ЗП 4	Економічна теорія	90	3,0
ЗП 5	Політологія	90	3,0
ЗП 6	Філософія	90	3,0
ЗП 7	Соціологія та основи права	120	4,0
ЗП 8	Комп'ютерна техніка та математична статистика	90	3,0
ЗП 9	Гігієна	90	3,0
ЗП 10	Психологія	90	3,0
ЗП 11	Педагогіка з основами педагогічної майстерності	150	5,0
ЗП 12	Економіка фізичної культури	90	3,0
ЗП 13	Фізіологія людини	90	3,0
ЗП 14	Фізіологія фізичного виховання	90	3,0
ЗП 15	Біохімія	90	3,0
ЗП 16	Біохімічні основи фізичного виховання	90	3,0
ЗП 17	Психологія фізичного виховання	90	3,0
ЗП 18	Спортивна метрологія	90	3,0
ЗП 19	Кінезіологія	90	3,0
<i>Всього</i>		2070	69,0
<i>Дисципліни за вибором студента</i>			
ЗП 20	Охорона праці та безпека життєдіяльності	90	3,0
	Цивільний захист		
ЗП 21	Основи медичних знань	90	3,0
	Екологія		
ЗП 22	Лікувальна фізична культура	90	3,0
	Валеологія		
<i>Всього</i>		270	9,0
<i>Всього за циклом загальної підготовки</i>		2340	78
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
ПП 1	Вступ до спеціальності та історія фізичної культури	120	4,0
ПП 2	Анатомія людини, спортивна морфологія	210	7,0
ПП 3	Оздоровча фізична культура	90	3,0

ПП 4	Теорія і методика фізичного виховання	330	11,0
ПП 5	Методика викладання в спеціальних медичних групах	90	3,0
ПП 6	Олімпійський і професійний спорт	90	3,0
ПП 7	Адаптивне фізичне виховання	90	3,0
ПП 8	Основи теорії і методики спортивного тренування	90	3,0
ПП 9	Масаж	90	3,0
ПП 10	Організація краєзнавчо-туристичної роботи	90	3,0
ПП 11	Спортивні споруди і обладнання	90	3,0
ПП 12	Управління в сфері фізичної культури	90	3,0
ПП 13	Теорія і методика гімнастики, ритміки і хореографії	210	7,0
ПП 14	Теорія і методика спортивних і рухливих ігор	210	7,0
ПП 15	Теорія і методика легкої атлетики	210	7,0
ПП 16	Теорія і методика плавання	90	3,0
ПП 17	Теорія і методика футболу	90	3,0
ПП 18	Теорія і методика лижних видів спорту і туризму	150	5,0
ПП 19	Рекреаційні ігри	90	3,0
ПП 20	Сучасні технології в ОФК	90	3,0
ПП 21	Педагогічна практика	330	11,0
ПП 22	Тренерська практика	240	8,0
ПП 23	Організаційна практика	90	3,0
	Державна атестація	60	2,0
	Всього	3330	111,0
Дисципліни за вибором студента			
ПП 24	Теорія і методика обраного виду спорту, спортивно-педагогічне вдосконалення	1260	42,0
	Теорія і методика обраного виду спорту, організація спортивних заходів		
ПП 25	Теорія і методика атлетизму	90	3,0
	Стрілецький спорт		
ПП 26	Теорія і методика спортивних двобоїв	90	3,0
	Шахи		
ПП 27	Оздоровчий фітнес	90	3,0
	Корегуюча гімнастика		
	Всього	1530	51
Всього за циклом професійної підготовки		4860	162
РАЗОМ загальна та професійна підготовка		7200	240
в т. ч. практична підготовка		660	22
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ		7200	240,0

Набуття рівня вищої освіти бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією «Фізична культура») забезпечується такими видами практики:

- педагогічна практика тривалістю 330 год. (11 кредитів ЄКТС);
- виробнича практика тривалістю 240 год. (8 кредитів ЄКТС);
- організаційна практика 90 год. (3,0 кредити ЄКТС).

IV. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми з побудови процесу фізичного виховання в закладах освіти, а також фізкультурно-оздоровчої діяльності з різними групами населення або у процесі навчання, що передбачає застосування сучасних теорій та методів всебічного, гармонійного розвитку особистості та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Аналіз та синтез. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.</p> <p>ЗК 2. Гнучкість мислення. Формування світоглядних засад, набуття гнучкого мислення, що ґрунтуються на методологічних основах процесу пізнання та сучасних педагогічних технологіях у галузі освіти .</p> <p>ЗК 3. Групова робота. Здатність вирішувати поставлені завдання та виявляти проблемні ситуації у сферах професійної діяльності в групі під керівництвом лідера, що демонструють вміння дотримуватись вимог дисципліни, планування та управління часом.</p> <p>ЗК 4. Комунікаційні навички. Здатність до ефективних письмових та усних комунікацій рідною та іноземною мовами та представлення обґрунтованої кількісної і якісної педагогічної інформації з різних джерел із використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 5. Популяризаційні навички. Уміння спілкуватися з різними соціальними групами населення, володіння певними навичками викладання.</p> <p>ЗК 6. Соціально-культурні навички. Здатність і готовність формувати гідне ставлення до надбань історії та національної культури.</p> <p>ЗК 7. Ціннісні орієнтації. Слідування демократичним цінностям, визнання ролі науки в повсякденному житті, турбота про здоров'я оточуючих, повага до індивідуального та культурного різноманіття.</p> <p>ЗК 8. Етичні установки. Дотримання норм і принципів</p>

	<p>професійної етики, а також розуміння відповідальності за прийняття рішень у професійній діяльності та їх впливу на соціальну сферу.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Глибокі знання та розуміння. Здатність аналізувати і структурувати процес фізичного виховання з точки зору знання сучасних теоретичних та методичних основ фізичної культури.</p> <p>СК2. Застосування. Здатність використати вивчений матеріал у нових ситуаціях, застосовувати ідеї та концепції для розв’язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем з побудови процесу фізичного виховання в закладах освіти, а також фізкультурно-оздоровчої діяльності з різними групами населення .</p> <p>СК3. Професійні рухові навички. Володіння руховими навичками в базових видах рухової активності (спорту). Здатність демонструвати в навчальному процесі сучасну техніку виконання фізичних вправ.</p> <p>СК 4. Навички оцінювання. Здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі і приймати відповідні управлінські рішення з чітким обґрунтуванням напрямів їх реалізації.</p> <p>СК 5. Організаційні навички. Здатність організовувати власну професійну діяльність, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати рішення; враховувати правові засади у професійній діяльності;</p> <p>СК 6. Розв’язання проблем. Здатність розв’язувати широке коло професійних проблем і завдань шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання загальнонаукових, педагогічних, медико-біологічних, соціологічних методів дослідження та методів математичної статистики.</p> <p>СК 7. Креативність. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, здатність вирішення вказаних проблем і завдань командою фахівців.</p> <p>СК 8. Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові сфери діяльності, використовуючи здобуті знання сучасних теорій та методів всебічного, гармонійного розвитку особистості, досягнень педагогічної науки.</p>

V. НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Визначені освітньою програмою кінцеві, підсумкові та інтегративні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки:

<p>Загальні результати навчання (ЗРН)</p>	<p>ЗРН 1. Знає, розуміє і аналізує світоглядні, соціально та особистісні значущі філософські проблеми, використовувати соціологічне знання у професійній та громадській діяльності; розуміти рушійні сили і закономірності історичного процесу, місце людини в ньому.</p> <p>ЗРН 2. Демонструє здатність формувати сучасне мислення на основі усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків процесів та явищ. Уміє критично оцінювати та прогнозувати соціальні, економічні, політичні, екологічні, культурні та інші події та явища.</p> <p>ЗРН 3. Демонструє вміння створювати ділову атмосферу в колективі фахівців при вирішенні складних соціальних та професійних проблем на основі правових засад, взаємоповаги, взаємодопомоги, доброзичливого ставлення та професійної етики. Володіє управлінськими навичками, планування роботи та розподілу часу.</p> <p>ЗРН 4. Володіє сучасними ефективними формами письмових та усних комунікацій рідною та іноземною мовами. Вміє обґрунтовано обирати необхідну інформацію з різних джерел, опрацьовувати та представляти її із використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗРН 5. Вміє спілкуватися із різними соціальними категоріями населення, демонструє здатність зацікавлювати, мотивувати, переконувати, популяризувати знання, ідеї, цінності.</p> <p>ЗРН 6. Знає і розуміє процес історичного розвитку українського суспільства в контексті світових цивілізаційних вимірів. Усвідомлює сутності перетворень, що відбуваються в Україні. Знає основні тенденції та проблеми розвитку національної та світової культури.</p> <p>ЗРН 7. Дотримується демократичних норм і цінностей, визнає провідну роль науки в розвитку суспільства, дбайливо та відповідально ставиться до здоров'я особистого та оточуючих, поважає індивідуальне та культурне різноманіття.</p> <p>ЗРН 8. Слідує встановленим нормам і принципам професійної етики, усвідомлює відповідальність за прийняття рішень у професійній діяльності та адекватно оцінює їх вплив на соціальну сферу.</p>
<p>Спеціальні</p>	<p>СРН 1. Володіє глибокими знаннями та розуміє сутність</p>

<p>(фахові) результати навчання (ФРН)</p>	<p>сучасних теорій фізичного вдосконалення людини, знаннями медико-біологічних наук.</p> <p>СРН 2. Вміє застосовувати на практиці основні положення анатомії, фізіології, біохімії, біомеханіки, психології, педагогіки, теорії і методики фізичного виховання для побудови процесу всебічного гармонійного розвитку людини.</p> <p>СРН 3. Володіє руховими навичками в базових видах рухової активності (спорту). Здатний демонструвати в навчальному процесі сучасну техніку виконання фізичних вправ.</p> <p>СРН.4. Вміє проектувати процес фізичного виховання, складати документи планування, розробляти навчально-методичні матеріали, володіє технологіями педагогічного контролю і корекції.</p> <p>СРН 5. Вміє визначати цілі професійної діяльності, планувати, організовувати та проводити навчальні заняття, оперативно приймати рішення в різних педагогічних ситуаціях, досліджувати власну професійну діяльність.</p> <p>СРН 6. Демонструє здатність до вирішення типових завдань професійної діяльності з побудови процесу фізичного виховання в закладах освіти, а також фізкультурно-оздоровчої діяльності з різними групами населення .</p> <p>СРН 7. Володіє підходами до вирішення нових складних проблем з побудови процесу фізичного виховання в закладах освіти, а також фізкультурно-оздоровчої діяльності з різними групами населення, що характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>СРН 8. Вміє аналізувати соціально та особистісно значущі проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Демонструє здатність працювати самостійно, вчитися упродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.</p>
--	--

VI. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену(-ів) та (або) публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання з теорії й методики фізичної культури та медико-біологічних основ фізичної культури
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми з методики навчання рухам, розвитку фізичних якостей (рухових умінь і навичок), що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, потребує застосування теоретичних положень і сучасних методів навчання. Заміна комплексного кваліфікаційного екзамену на кваліфікаційну роботу здійснюється за заявою здобувача у порядку, встановленому Положенням про організацію освітнього процесу у ВНЗ. Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті вищого навчального закладу або його структурного підрозділу.

Державна атестація випускників університету здійснюється на основі результатів успішності за весь період навчання і передбачає визначення фактичної відповідності рівня їх професійної підготовки вимогам освітньої програми.

Державна атестація здійснюється Державною екзаменаційною комісією після завершення навчання і повного виконання навчального плану вищого навчального закладу.

Державна атестація здобувачів першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньою програмою з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики: публічний захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та/або комплексний державний екзамен з кількох дисциплін в обсязі діючих навчальних програм. Вимоги до структури, змісту й оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи встановлюється вищим навчальним закладом. Робота перевіряється на наявність плагіату в установленому законодавством порядку й згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності. У разі виявлення плагіату студент не допускається до захисту роботи.

Електронна версія кваліфікаційної роботи має розміщуватися на сайті підрозділу вищого навчального закладу (не пізніше, ніж за тиждень до публічного захисту) та передаватися до відповідного депозитарію. Присвоєння кваліфікації “Бакалавр” здійснює державна екзаменаційна комісія.

VII. ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У ЛДУФК функціонує система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярно оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII. ВИМОГИ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ

Професійний стандарт зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією «Фізична культура») відсутній.

ІХ. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 014 Середня освіта «Фізична культура»: повна загальна середня освіта.

Форма навчання: денна або заочна.

Нижче подані: матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам національної рамки кваліфікацій (НРК) (табл.1); матриця відповідності визначених освітньою програмою результатів навчання та компетентностей (табл. 2); перелік навчальних дисциплін та вид контролю за циклами підготовки бакалаврів (табл. 3).

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1. Аналіз та синтез	+			
ЗК 2. Гнучкість мислення	+	+		
ЗК 3. Групова робота			+	+
ЗК 4. Комунікаційні навички			+	
ЗК 5. Популяризаційні навички			+	+
ЗК 6. Соціально-культурні навички	+	+		
ЗК 7. Ціннісні орієнтації				+
ЗК 8. Етичні установки			+	+
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК 1. Глибокі знання та розуміння	+			
СК 2. Застосування		+	+	
СК 3. Професійні рухові навички	+	+		
СК 4. Навички оцінювання	+	+		
СК 5. Організаційні навички		+	+	+
СК 6. Розв'язання проблем	+	+	+	
СК 7. Креативність	+			
СК 8. Здатність до навчання	+		+	+

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених освітньою програмою результатів навчання та компетентностей

Компетентності																	
Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності								Спеціальні (фахові) компетентності							
		ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8
ЗРН 1	+	+	+				+										
ЗРН 2	+		+														
ЗРН 3	+			+		+											
ЗРН 4	+				+	+											
ЗРН 5	+				+	+		+									
ЗРН 6	+	+						+									
ЗРН 7	+								+	+							
ЗРН 8	+							+		+							
СРН 1	+									+							
СРН 2	+										+				+	+	+
СРН 3	+											+			+		
СРН 4	+												+		+		
СРН 5	+													+	+	+	
СРН 6	+												+		+		
СРН 7	+															+	
СРН 8	+															+	+

Таблиця 3

**Перелік навчальних дисциплін та вид контролю за циклами підготовки
бакалаврів зі спеціальності 014 Середня освіта «Фізична культура»**

№ з/п	Навчальна дисципліна/практика	Академічних годин	Кредитів ECTS	Вид контролю	Компетенції
1	2	3	4	5	6
Цикл дисциплін загальної підготовки					
ЗП 1	Історія України та історія української культури	180	6,0	екзамен	ЗК6, ЗК7
ЗП 2	Українська мова професійного спілкування з основами риторики	90	3,0	екзамен	ЗК4
ЗП 3	Іноземна мова	270	9,0	екзамен, залік	ЗК4
ЗП 4	Економічна теорія	90	3,0	екзамен	ЗК1
ЗП 5	Політологія	90	3,0	екзамен	ЗК2, ЗК7
ЗП 6	Філософія	90	3,0	екзамен	ЗК1, ЗК2
ЗП 7	Соціологія та основи права	120	4,0	екзамен	ЗК2, ЗК5
ЗП 8	Комп'ютерна техніка та математична статистика	90	3,0	залік	ЗК4
ЗП 9	Гігієна	90	3,0	екзамен	ЗК1, ЗК2
ЗП 10	Психологія	90	3,0	екзамен	ЗК2, ЗК5
ЗП 11	Педагогіка з основами педагогічної майстерності	150	5,0	екзамен	ЗК2, ЗК3, ЗК5, ЗК8
ЗП 12	Економіка фізичної культури	90	3,0	екзамен	ЗК2
ЗП 13	Фізіологія людини	90	3,0	екзамен	ЗК1, ЗК2
ЗП 14	Фізіологія фізичного виховання	90	3,0	залік	ЗК1, ЗК2
ЗП 15	Біохімія	90	3,0	залік	ЗК1, ЗК2
ЗП 16	Біохімічні основи фізичного виховання	90	3,0	екзамен	ЗК1, ЗК2
ЗП 17	Психологія фізичного виховання	90	3,0	залік	ЗК2, ЗК3
ЗП 18	Спортивна метрологія	90	3,0	залік	ЗК1
ЗП 19	Кінезіологія	90	3,0	екзамен	ЗК1, ЗК2
	Всього	2070	69,0		
Дисципліни за вибором студента					
ЗП 20	Охорона праці та безпека життєдіяльності	align="center">90	align="center">3,0	align="center">залік	align="center">ЗК 7
	Цивільний захист				
ЗП 21	Основи медичних знань	align="center">90	align="center">3,0	align="center">залік	align="center">ЗК7
	Екологія				
ЗП 22	Лікувальна фізична культура	align="center">90	align="center">3,0	align="center">залік	align="center">ЗК7
	Валеологія				
	Всього	270	9,0		

Всього за циклом загальної підготовки		2340	78		
Цикл дисциплін професійної підготовки					
ПП 1	Вступ до спеціальності та історія фізичної культури	120	4,0	екзамен	СК1
ПП 2	Анатомія людини, спортивна морфологія	210	7,0	Залік, екзамен	СК1, СК2
ПП 3	Оздоровча фізична культура	90	3,0	екзамен	СК1
ПП 4	Теорія і методика фізичного виховання	330	11,0	екзамен	СК 1 – СК 8
ПП 5	Методика викладання в спеціальних медичних групах	90	3,0	екзамен	СК1, СК4, СК5
ПП 6	Олімпійський і професійний спорт	90	3,0	екзамен	СК1
ПП 7	Адаптивне фізичне виховання	90	3,0	залік	СК1, СК4
ПП 8	Основи теорії і методики спортивного тренування	90	3,0	екзамен	СК1, СК4
ПП 9	Масаж	90	3,0	залік	СК2
ПП 10	Організація краєзнавчо-туристичної роботи	90	3,0	залік	СК2
ПП 11	Спортивні споруди і обладнання	90	3,0	залік	СК5
ПП 12	Управління в сфері фізичної культури	90	3,0	екзамен	СК4
ПП 13	Теорія і методика гімнастики, ритміки і хореографії	210	7,0	залік, екзамен	СК2, СК3
ПП 14	Теорія і методика спортивних і рухливих ігор	210	7,0	залік, екзамен	СК2, СК3
ПП 15	Теорія і методика легкої атлетики	210	7,0	залік, екзамен	СК2, СК3
ПП 16	Теорія і методика плавання	90	3,0	залік	СК2, СК3
ПП 17	Теорія і методика футболу	90	3,0	залік	СК2, СК3
ПП 18	Теорія і методика лижних видів спорту і туризму	150	5,0	залік	СК2, СК3
ПП 19	Рекреаційні ігри	90	3,0	залік	СК2, СК3
ПП 20	Сучасні технології в ОФК	90	3,0	залік	СК1
ПП 21	Педагогічна практика	330	11,0	залік*	СК2, СК6
ПП 22	Тренерська практика	240	8,0	залік*	СК2, СК6
ПП 23	Організаційна практика	90	3,0	залік*	СК2, СК6
	Державна атестація	60	2,0	екзамен	

	Всього	3330	111,0		
Дисципліни за вибором студента					
ПП 24	Теорія і методика обраного виду спорту, спортивно-педагогічне вдосконалення	1260	42,0	залік	СК1, СК2, СК3
	Теорія і методика обраного виду спорту, організація спортивних заходів				
ПП 25	Теорія і методика атлетизму	90	3,0	залік	СК2, СК3
	Стрілецький спорт				
ПП 26	Теорія і методика спортивних двобоїв	90	3,0	залік	СК2, СК3
	Шахи				
ПП 26	Оздоровчий фітнес	90	3,0	залік	СК2, СК3
	Корегуюча гімнастика				
	Всього	1530	51		
Всього за циклом професійної підготовки		4860	162		
РАЗОМ загальна та професійна підготовка		7200	240		
в т. ч. практична підготовка		660	22		
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ		7200	240,0		

Зміни та доповнення до освітньої програми розглядаються та затверджуються Вченою радою університету за поданням вченої ради факультету, на якому здійснюється підготовка бакалаврів зі спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура).

Відповідальність за якість освітньої програми випускників вищого закладу освіти встановлюється згідно з чинним законодавством.

Система освіти та професійної підготовки фахівців рівня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) повинна забезпечувати рівень їх освіти та професійної підготовки, що відповідає вимогам до акредитації спеціальності, встановленим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки.

Х. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

1. Закон України «Про вищу освіту».
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту». Проект.
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57141.
3. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
4. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
5. ISCED (МСКО) 2011 –
<http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
6. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 –
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
7. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
8. Перелік галузей знань і спеціальностей –
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
9. Напрацювання проекту TUNING (Education)
<http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/269-reference-points-for-the-design-and-delivery-of-degree-programmes-in-education.html>
10. Наказ МОН України від 01.06.2016 за №600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» - http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
11. Наказ МОН України від 31.05.2016 за №506 Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів. - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16>
12. Порядок внесення інформації, яка повинна міститися в документах про вищу освіту державного зразка . Постанова Кабінету міністрів України від 5 травня 2016 р. № 325: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249014993> /